

3. Варналій З.С. Шляхи підвищення податкової конкурентоспроможності України в умовах діджиталізації, 2016 / Оподаткування та економічна безпека держави в епоху діджиталізації: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу, (23 лютого 2018 р., м.Ірпінь) – Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. – 265 с. – С. 13-17.
4. Фединчук Х. Оподаткування малого бізнесу в Україні : переваги і недоліки 2016 / Х. Фединчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://sophus.at.ua/publ/2016\\_03\\_31\\_lviv/sekcija\\_section\\_8\\_2016\\_03\\_31/opodatkuвання\\_malogo\\_biznesu\\_v\\_ukrajini\\_perevagi\\_i\\_nedoliki/122-1-0-1875](http://sophus.at.ua/publ/2016_03_31_lviv/sekcija_section_8_2016_03_31/opodatkuвання_malogo_biznesu_v_ukrajini_perevagi_i_nedoliki/122-1-0-1875).
5. Славкова А.А. Податкова політика України в умовах євроінтеграції: проблеми і перспективи /А.А. Славкова, О.С. Ватаманюк // Фінанси, облік і аудит: зб. наук. пр. – К.: КНЕУ, 2018. Вип. 1 (31). – С.119-136.
6. Баранник Л.Б. Удосконалення фіскальної політики в Україні в умовах глобалізації / Л.Б. Баранник // Сучасні механізми забезпечення соціальноекономічної безпеки на мікро- та макрорівнях : матер. І міжнар. наук.-практ. конф. – Дніпро: УМСФ, 2017. – 495 с. – С. 198-199.
7. Меморандум про взаєморозуміння щодо розробки і запровадження Системи фінансової звітності від 18 грудня 2017 р. №102/15. URL: [https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2017/12/MemorandumXBRL\\_Minfin\\_NBU\\_NSSMC\\_NFP\\_15122017pdf.pdf](https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2017/12/MemorandumXBRL_Minfin_NBU_NSSMC_NFP_15122017pdf.pdf)

**Басюк Т.В.**

*«Фінанси, банківська справа та страхування», 3 курс*

*ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»*

**Славкова А.А.**

*кандидат економічних наук, доцент доцент кафедри фінансів*

*ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»*

### **ФІСКАЛЬНИЙ ЕФЕКТ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ**

Європейський вектор розвитку економіки нашої країни, інтеграція України у світовий економічний простір на засадах партнерства, курс на децентралізацію та реформування бюджетної системи країни актуалізують питання розподілу бюджетних ресурсів між державою та місцевими органами влади. Реформа бюджетного та податкового законодавства зробили певні корективи у механізм справляння податку на доходи фізичних осіб та його розподіл між бюджетами. Це вимагає проведення ретельного аналізу надходжень податку на доходи фізичних осіб у доходах державного та місцевих бюджетів.

Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) є одним із найважливіших бюджетоутворюючих податків, за рахунок надходжень якого здійснюється фінансування загальнодержавних потреб та делегованих повноважень органів місцевої влади. Він є основним джерелом доходів місцевих бюджетів. Так, за період 2011–2014 рр. понад 70% податкових надходжень місцевих бюджетів та більше 60% сукупних доходів місцевих бюджетів формувались за рахунок надходжень ПДФО. Хоча реформа децентралізації внесла певні корективи щодо розподілу ПДФО до бюджетів різних рівнів (з 2015 року змінено єдині нормативи відрахування ПДФО за бюджетами кожного рівня – 25% зібраного на території податку йде до державного бюджету, 15% – до обласних бюджетів, 60% – до бюджетів міст обласного та районного значення, об'єднаних громад [1, с. 134]), податок на доходи фізичних осіб і сьогодні має суттєве значення у доходах місцевих бюджетів - 68,2% у 2018 році.

Упродовж 2014–2018 рр., спостерігалась тенденція до перманентного зростання абсолютного обсягу податку на доходи фізичних осіб, який надходив до бюджету держави – із 10,111 млрд грн у 2014 р. до 73,018 млрд грн у 2018 р [2]. Причиною збільшення надходжень ПДФО до бюджету є наслідки реформ 2014-2016 рр., що значною мірою характеризується зростанням мінімальної заробітної плати. Хоча, більшою мірою на збільшення обсягу ПДФО вплинуло розширення бази оподаткування

відмінним від заробітної плати (оподаткування пенсій та довічного грошового утримання) та підвищено основну ставку цього податку. Також, важливим фактором його збільшення є зростання ставок у вигляді процентів на поточних або депозитних банківських рахунках та вкладах (депозитах) у кредитних спілках (до 20% у 2015 році та 18% у 2016 році) [3, с. 9].

Важливим напрямом підвищення фіскальної ефективності ПДФО є запровадження диференційованих ставок оподаткування залежно від розміру доходів, оскільки, за даними науковців, частка доходу, що належить мільйонерам, становить понад 50%, а частка сплаченого ними ПДФО в загальній сумі надходжень зведеного бюджету України коливається в межах 2,0-2,5% [3, с. 24]. Фіскальний ефект від ПДФО можна підвищити за рахунок того, якщо податкове навантаження на доходи багатших платників (річний дохід перевищує 1 млн. грн.) буде корелювати з їх доходами.

Для підвищення ролі ПДФО як фіскального інструменту у місцевих бюджетах та зміцнення фінансової самостійності місцевих органів влади науковці пропонують перевести податок на доходи фізичних осіб до складу місцевих податків та стовідсотково перераховувати у місцеві бюджети органів місцевого самоврядування [3, с. 345]. Твердження є цілком вірним, оскільки зумовлено тим, що: по-перше, ПДФО є основним бюджетоутворюючим податком, що стягуються безпосередньо за місцем перебування особи; по-друге, він прямо залежить від доходів громадян окремих територій та рівня їхнього життя; по-третє, має широкую податкову базу; по-четверте, досвід розвинених країн свідчить, що цей податок є потужним фінансовим ресурсом саме місцевих органів влади.

В країнах Європейського Союзу особистий прибутковий податок посідає важливе місце в забезпеченні фінансової стабільності, соціальної справедливості і сталого економічного розвитку. Його основним призначенням є наповнення бюджету, що підтверджується високим граничним розміром ставок податку. Так, у 2018 році середня найвища ставка цього податку у EU-28 складає 39,0%; у EA19 – 42,6%, у тому числі: Швеція – 57,1%; Данія – 55,8%; Греція – 55,0%; Бельгія – 53,2%; Португалія – 53,0%; Нідерланди – 52,0%; Франція – 51,5%; Фінляндія – 51,1%; Австрія – 50,0% [4, с. 27]. Наведені дані засвідчують, що в Україні ставки оподаткування доходів фізичних осіб знаходяться на значно нижчому рівні, ніж у європейських країнах. На рівні, адекватному українському, знаходяться лише ставки особистого прибуткового податку у постсоціалістичних країнах: в Болгарії та Румунії – 10,0%; Литві, Чехії та Угорщині – 15,0%; Естонії – 20,0% [4, с. 28].

На нашу думку, побудова оптимальної моделі ефективного механізму оподаткування доходів фізичних осіб має поєднувати в собі два рівні функціонування податку: державний та місцевий. Так, адже місцевий бюджет проявляється у створенні додаткових переваг для кожного індивіда в регіоні. За прикладом європейських країн податок спрямовується до місцевого бюджету за місцем реєстрації особи. Саме тому, місцеві ради зацікавлені у збільшенні кількості зареєстрованих осіб у своєму регіоні. Також, у свою чергу це може стимулювати збільшення загальнодержавних податків. Зокрема, дана взаємодія пояснюється тим, що загальнодержавні податки можуть надходити в місцеві бюджети.

Податок на доходи фізичних осіб є досить ефективним фіскальним інструментом регулювання соціально-економічних процесів в Україні. Це найдієвіша форма взаємозв'язку між державою, органами місцевого самоврядування, і в свою чергу громадянами країни. Економічний розвиток певного міста, регіону та і самої України визначає рівень доходу населення, що безпосередньо впливає на формування бази оподаткування. Тому у цьому і відображається фіскальний ефект ПДФО, адже виступає

інструментом забезпечення державою себе необхідними ресурсами для фінансування різних видів суспільної діяльності.

Отже, нарощуванню фіскального потенціалу податку на доходи фізичних осіб сприятиме продумана фіскальна політика, спрямована на виховання податкової свідомості, посилення відповідальності за порушення податкового законодавства, зниження навантаження на фонд оплати праці, тобто створення умов для легалізації тіньових доходів, що стане важливим кроком до розширення бази оподаткування.

**Література:**

1. Славкова А. Податок на доходи фізичних осіб у структурі публічних доходів / В.Орел, А.Славкова // Модернізація публічних фінансів: стан та виклики сьогодення: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 13 березня 2018 р. – К.: Аграр Медіа, 2018. – 197 с. – С.133-136.
2. Річний звіт про виконання Державного бюджету України за 2018 рік [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/richnij-zvit-pro-vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu-ukrayini-za-2018-rik?page=1>.
3. Фіскальні та соціальні ефекти реформування податку на доходи фізичних осіб в Україні [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: [https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2017/07/2017-07-18-Fiskalni\\_ta\\_sots\\_efekty-Personal-income-tax.pdf](https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2017/07/2017-07-18-Fiskalni_ta_sots_efekty-Personal-income-tax.pdf).
4. Taxation trends in the European Union. Data for the EU Member States, Iceland and Norway // Eurostat Statistical books. – Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2018. – 302 p.

**Беззуб Р.**

*«Фінанси, банківська справа та страхування», 4 курс  
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»  
Науковий керівник – к.е.н., доцент кафедри фінансів Захожай К.В.*

## **ЕКОЛОГІЧНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМОК ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ**

Основною проблемою забезпечення сталого розвитку, що задовольняє потреби нинішнього покоління і не ставить під загрозу життєдіяльність нащадків, є інноваційна діяльність. На сьогодні вона стала вкрай актуальною для України.

Наразі екологічні інновації набувають особливого значення у зв'язку з проблемами екології на світовому рівні. Чинно вимог сталого розвитку, нові блага, технології, обладнання, способи виробництва повинні перевірятися на інноваційність, виходячи з таких основних вимог: інновації не повинні завдавати шкоди здоров'ю, мають сприяти зменшенню забрудненості оточуючого середовища, повинні забезпечувати економне використання природних ресурсів [4, с. 22-25].

Необхідною умовою та важливою складовою подальшого соціально-економічного та екологічного розвитку виступає екологічне підприємництво («зелений бізнес») в Україні. Це зумовлено низьким рівнем вітчизняної екологічності економіки, що відображається відповідною позицією у міжнародних рейтингах екологічної ефективності, які показують досягнення країн у сфері управління природними ресурсами та їх раціонального використання [3, с. 364-365].

Наразі необхідно привести галузь екологічного підприємництва в Україні у відповідність до міжнародних та національних екологічних стандартів: розвивати екологічні ринки товарів і послуг; підвищити зацікавленість споживачів в отриманні екологічних благ, а інвесторів - у виробництві конкурентоспроможної продукції з урахуванням екологічної складової; удосконалити державне регулювання екологічного підприємництва в регіонах тощо.

Відзначимо, що порушена проблема недостатньо досліджена як з теоретичного, так і з практичного погляду. Зокрема, у вітчизняній та зарубіжній літературі досі відсутнє уніфіковане трактування та законодавче визначення сутності, видів, критеріїв